

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v hlavním líčení konaném dne 23.04.2015 v Českých Budějovicích v senátě složeném z předsedy Ondřeje Vítů a přísedících Jana Bandy a Františka Bárty v trestní věci obžalovaného [REDACTED], nar. [REDACTED] v [REDACTED], t.č. ve vazbě ve Vazební věznici v Českých Budějovicích pro trestné činy znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku a krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. zákoníku, **t a k t o :**

Obžalovaný

[REDACTED] [REDACTED]
nar. [REDACTED] v [REDACTED], bez pracovního poměru, trvale bytem [REDACTED],
naposledy bytem [REDACTED], nyní ve vazbě
ve Vazební věznici v Českých Budějovicích

s e u z n á v á v i n n ý m , ž e

A.) v [REDACTED] dne 6.12.2014 v době kolem 01.00 hod. sledoval poškozenou [REDACTED], nar. [REDACTED], od křižovatky ulic [REDACTED] – [REDACTED] do [REDACTED] ulice a před domem č. [REDACTED] jí přiložil z levé strany pod krk nůž a současně jí druhou rukou zakryl ústa, aby nemohla volat o pomoc, odtáhl ji naproti přes ulici k budově domova důchodců a stále pod hrozbou nože ji přinutil obnažit se na spodní části těla, sám si vysvlékl kalhoty po kolena a proti její vůli na ní vykonal soulož, poté jí nařídil, aby se oblékla a za použití nože a slovních výhrůžek ji donutil, aby šla k němu domů; procházeli kolem řeky [REDACTED] směrem na [REDACTED], cestou ji ohrožoval nožem a opakoval výhrůžky o usmrcení, po určité době ji donutil, aby si sundala kabát, lehla si na něj na záda, v tu dobu měla poškozená takový strach o svůj život, že plnila jeho příkazy, aniž mu odporovala, on jí sundal kalhoty ke kolenům, sám se obnažil, nejprve se sám vzrušoval a poté na ní znovu vykonal soulož, potom se oblékli a odešli k němu domů do

██████████ ulice č. █████, kam přišli kolem 02.45 hod.; zde je zamkl v pokoji, poručil jí, aby se vysvlékla a nahá ulehla do postele, sám si také sundal oděv a lehl si k ní, poté ji osahával po celém těle a opakovaně na ní vykonal soulož; celou dobu ho prosila, aby ji pustil domů, on odmítal s tím, že sám rozhodne, kdy bude moci odejít, v bytě ji držel do 08.00 hod., potom jí doprovodil do ██████████ ulice, cestou jí vyhrožoval ublížením na zdraví a zabitím pro případ, že oznámí to, co se jí přihodilo, v důsledku jednání ██████████ utrpěla ██████████ posttraumatickou stressovou poruchu, která se u ní rozvinula krátce po činu, trvala i při dodatečně znalecké exploraci dne 27.03.2015 a vyžádá si následnou dobu léčení dalších nejméně 6 měsíců;

- B.)** dne 6.12.2014 v době od 02.45 hod. do 08.00 hod. v ██████████ v ██████████ ulici č. █████ vyžil nepozornosti ██████████ a z peněženky, kterou měla odloženou v kabelce, jí odcizil finanční hotovost 200 Kč a to přesto, že za přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a), písm. c) tr. zákoníku byl odsouzen trestním příkazem Okresního soudu v Českých Budějovicích spis. zn. 6T 59/2013 ze dne 17.4.2013, trestní příkaz nabyt právní moci dne 11.10.2013, a byl mu uložen trest odnětí svobody na 4 měsíce podmíněně odložený do 11.2.2015;

t e d y

ad A.) jiného násilím a pohrůzkou násilí donutil k pohlavnímu styku, uvedený čin spáchal souloží a se zbraní a takovým činem způsobil těžkou újmu na zdraví,

ad B.) přisvojil si cizí věc, kterou měl jiný při sobě, tím, že se jí zmocnil a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen

č í m ž s p á c h a l

ad A.) zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku,

ad B.) přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. zákoníku

a o d s u z u j e s e

podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 1 tr. zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání **9 (devíti) roků**, pro jehož výkon se podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazuje do věznice **s ostrahou**,

a dále podle § 70 odst. 1, písm. a) tr. zákoníku k trestu **propadnutí zavíracího nože**.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu je obžalovaný povinen zaplatit poškozené ██████████ nar. ██████████, bytem ██████████, částku **617.304,-Kč**, když se zbytkem uplatněného a soudem nepřiznaného nároku na náhradu majetkové a nemajetkové újmy se tato poškozená odkazuje podle § 229 odst. 2 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních.

O d ů v o d n ě n í :

Dokazováním provedeným v hlavním líčení byl zjištěn skutkový děj tak, jak je popsán ve výrokové části tohoto rozsudku.

DOKAZOVÁNÍ

Obžalovaný vysvětlil, že si na události příliš nepamatuje, neboť byl pod vlivem alkoholu, připustil však, že první dva pohlavní styky (u domova důchodců a dále na louce u řeky) si na poškozené vynutil. Sex, k němuž pak došlo v jeho bydlišti, byl podle jeho názoru ze strany poškozené již dobrovolný, poškozená dokonce na jeho dotaz, zda má použít kondom, uvedla, že to není třeba, neboť užívá antikoncepci. Poškozená mu také dala své telefonní číslo, navíc kdykoliv v průběhu noci mohla z jeho bytu odejít, neboť byt ani jeho pokoj nebyl uzamčen. Obžalovaný odmítl, že by nůž nalezený policií na louce u řeky [REDAKCE] byl jeho. Popřel, že by poškozené odcizil jakékoli peníze.

Poškozená [REDAKCE] podrobně popsala, čemu byla ze strany obžalovaného vystavena. Uvedla, že obžalovaný ji ohrožoval nožem, vyhrožoval jí usmrcením, a proto se podvolila jeho požadavkům. Po příchodu do jeho bydliště obžalovaný uzamkl svůj pokoj, klíč dal pod polštář a požadavky poškozené na odchod odmítal s tím, že sám rozhodne, kdy poškozená bude moci odejít. To jí dovolil až ráno, kdy z bytu společně odešli, ale než jí na ulici propustil, opakoval jí výhrůžky, pokud někomu něco řekne. Poškozená šla domů, kde se se vším svěřila své matce, při kontrole svých věcí také zjistila, že jí obžalovaný musel vzít z peněženky v kabelce 200 Kč. Poškozená dále vylíčila problémy, které jí v důsledku prožitých událostí provázejí v osobním, rodinném, partnerském i profesním životě.

Svědkyň [REDAKCE] – matka poškozené – popsala, v jakém stavu se poškozená inkriminovaného rána vrátila domů a podrobně vylíčila změny, které nastaly v jejím chování po předmětné noci. Rozvedla, že tyto změny zasáhly v podstatě do všech oblastí života poškozené, která se bojí opouštět bydliště po setmění, vyhýbá se lidem, zhoršila se ve škole apod.

Svědci [REDAKCE] a a [REDAKCE] – spolubydlíci obžalovaného – vypověděli, že předmětného večera se při společné návštěvě města obžalovaný opil a po incidentu s dalším návštěvníkem upadl a poranil se na hlavě. Po určité době se rozdělili, obžalovaný tvrdil, že je opilý a jde domů. Pozdě v noci pak obžalovaný [REDAKCE] volal, že si vede domů dámskou návštěvu, svědkyně slyšela i jejich příchod a následně i to, že spolu měli sex. Oba svědci pak ráno obžalovaného i poškozenou viděli, když tito opouštěli společně byt. Poškozenou viděli ještě předtím, neboť [REDAKCE] nahlédl do pokoje obžalovaného, který nebyl zamčen. [REDAKCE] tvrdila, že v ten moment z chodby přes [REDAKCE] nahlížejícího do [REDAKCE] pokoje viděla poškozenou sedět na [REDAKCE] posteli. [REDAKCE] naproti tomu tvrdil, že v době, kdy nahlížel do [REDAKCE] pokoje u toho [REDAKCE] vůbec nebyla a on sám viděl poškozenou i obžalovaného, jak vedle sebe leží na posteli a spí.

Svěddek [REDAKCE] popsal svůj noční návrat z centra města, jakož i místo, v němž předjížděl smíšenou dvojici. Ačkoli svědek při pohledu na obžalovaného v jedné síni tvrdil, že odpovídá vzhledu muže z oné dvojice, je z lokalizace onoho setkání zřejmé, že onou dvojicí, kterou svědek popisoval, nebyl obžalovaný a poškozená.

Z psychiatrického znaleckého posudku MUDr. Tučka soud zjistil, že u poškozené se v důsledku jednání obžalovaného záhy po činu rozvinula posttraumatická stresová porucha, která se projevila takřka ve všech oblastech jejího života. Počínaje somatickými problémy (nevolnost, termoregulační výkyvy), přes potíže v rovině osobní (vnitřní neklid, pocity úzkosti, bezmoci, přetrvávající strach, změny nálady, poruchy spánku), dále v rovině rodinných a partnerských vztahů (uzavřenost, nejistota), až po profesní či studijní oblast (zhoršení studijních výsledků, špatná koncentrace). Posttraumatická stresová porucha u poškozené trvala i k momentu dodatečného vyšetření znalcem dne 27.03.2015 a předpoklad léčby je v horizontu ještě dalších nejméně šesti měsíců.

Ze sexuologicko-psychiatrického znaleckého posudku MUDr. Hrdličky soud zjistil, že obžalovaný netrpěl a ani v současnosti netrpí žádnou duševní chorobou či poruchou. Nebyla u něho zjištěna ani žádná sexuální deviace. V době činu mohly být ovládací a rozpoznávací schopnosti obžalovaného v důsledku alkoholu omezeny nanejvýš lehce nepodstatně, přičemž obžalovaný znal účinky alkoholu na sebe a své chování. Alkoholické výpadky paměti tyto schopnosti nikterak neovlivňují, neboť se váží pouze k zanechání paměťové stopy, ale nikoli k možnosti rozpoznat závadovost jednání a své jednání ovlivňovat.

Z genetického odborného vyjádření bylo zjištěno, že:

- biologická stopa z prostěradla gauče v bytě obžalovaného obsahuje smíšený DNA profil, jehož majoritní složka patří poškozené,
- biologická stopa z rukojeti nože nalezeného na louce u řeky Malše obsahuje smíšený profil, jehož majoritní složka patří poškozené,
- poševní stěr a biologické stopy na kalhotkách poškozené obsahují haplotyp Y chromozomu obžalovaného.

Skutkový stav je dále dokreslován **listinnými důkazy**, a to především

- protokoly o ohledání míst činů (pokoj obžalovaného + lokalita na louce u řeky [REDACTED]), z nichž zejména vyplývají nálezy jednotlivých stop,
- odbornými vyjádřeními, jimiž zajištěné stopy byly zkoumány,
- gynekologickou lékařskou zprávou osvědčující vyšetření poškozené po činu,
- dokumenty týkajícími se trestní minulosti obžalovaného,

HODNOCENÍ DŮKAZŮ

Provedené důkazy hodnotil soud podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i ve vzájemném souhrnu. Hodnotící úvahy soudu jsou následující:

Soud má za prokázané, že se staly skutky tak, jak byly popsán v obžalobě. Skutková zjištění jsou upravena pouze v tom směru, že u posttraumatické stresové poruchy je doplněna minimální doba, po kterou posttraumatická stresová porucha nejméně trvala.

Skutková zjištění soud opírá o výpověď poškozené [REDACTED]. Soud tuto poškozenou pokládá za věrohodnou, neshledal v její výpovědi žádné podstatné rozpory. Rozpory, na které poukazovala obhajoba (doba posledního pohlavního styku před znásilněním, tvrzení kousnutí agresora vs. absence stop po takovém kousnutí), jsou rozpory veskrze nepodstatné, drobné a lze je dobře vysvětlit psychickou náročností situace, v jaké se poškozená nacházela při výslechu. To bylo dobře patrné z nonverbálních projevů poškozené – držení těla, pláč, třesoucí se hlas atd. Že si v takovém stavu nevybavila určité pro ni nepodstatné události, není důvodem, pro který by na ni mělo být hleděno jako na

nevěrohodnou osobu. Soudu navíc uniká motiv, který by měla mít pro to, aby si vymýšlela, zveličovala, nadsazovala. Soud nespatřuje naprosto žádnou pohnutku, proč by poškozená měla tvrdit, že k vynucení sexu došlo za použití nože, že se to dělo opakovaně a ještě i v bytě obžalovaného. Její věrohodnost je podepřena i objektivním nálezem její genetické stopy na rukojeti nože nalezeného na místě druhého znásilnění na louce u řeky [REDAKCE]. Konstrukce, že snad někdo vzal nůž, schválně na něho přenesl genetickou stopu poškozené a pak jej pohodil v prostorách prohledávaných policií, aniž by se jednalo o nůž, s kterým by měl obžalovaný cokoli společného, je naprosto nereálná, technicky obtížně proveditelná (ohledání místa proběhlo hned následující den, tj. 07.12.2014) a motivačně mlhavá. V zájmu korektnosti však nutno dodat, že obžalovaný se k budování této konstrukce neuchýlil, byť vlastnictví onoho nože popírá.

Soud má za prokázané i to, že pohlavní styky, k nimž došlo v bytě obžalovaného, byly vynucené, a že nešlo o dobrovolné sexuální hrátky tak, jak to popisuje obžalovaný. Na tuto interakci mezi ním a poškozenou je totiž třeba nazírat optikou předchozích událostí. Tedy toho, že poškozená byla odtažena od vlastních domovních dveří, přinucena k sexu, poté vedena do neobydleného prostoru a tam znovu vystavena sexuálnímu násilí, a to vše se dělo za užití výhrůžek a nože, který hrozbu zintenzivňoval. Po těchto prožitcích byla odvedena – opět nikoli dobrovolně, ale pod tlakem nadvlády obžalovaného vyvolané popsánymi okolnostmi – do bytu, odkud nemohla kdykoli odejít, ale byla obžalovanému vydána na milost i nemilost a paralyzována strachem o život (což při použití nože, řečech a výhrůžkách obžalovaného, a odvedení do liduprázdných končin je více než důvodné). Lze velmi dobře pochopit, že v takové situaci na ni nebylo zapotřebí vyvíjet žádné další násilí, aby se podvolila požadavkům obžalovaného. Je i logické, že ve snaze nerozlítit útočníka mohla zdánlivě spolupracovat, mohlo se jevit, že se snad i směje nebo reaguje takovým způsobem, který obžalovaný chce interpretovat jako její svolení či dokonce zájem. Jde o běžnou a legitimní reakci oběti, která se v situaci, z níž nevidí žádné východisko, chová zdánlivě souladně s vůlí agresora, nicméně je to zcela iluzorní a neodpovídající její pravé vůli. Obžalovanému to muselo být zřejmé – zvláště poté, co vůči ní předtím použil poměrně intenzivní a invazivní násilné prostředky. Sotva lze uvažovat, že by se mohl spravedlivě domnívat, že poškozená jeho předchozí chování náhle hodila za hlavu či vyhodnotila jen jako nevinný žert nebo veselou historku, a nezatížena minulostí se dychtivě vrhla do jeho náruče a vášnivě se oddala jeho šarmu.

Neobstojí ani obhajoba obžalovaného, že na dobrovolnost sexu v bytě usuzoval z toho, že poškozená nepožadovala kondom. Jednak poškozená nebyla v pozici, kdy by mohla vznášet nějaké požadavky. A jednak obžalovaný sám tento její postoj nepopisuje jako její aktivní sdělení k možnostem volby. Obžalovaný uvedl, že poškozená na jeho dotaz, *zda bere antikoncepci*, odpověděla kladně, a z toho dovodil, že kondom nepožaduje (str. 7 protokolu o hlavním líčení ze dne 27.03.2015). Takový dotaz však je kvalitativně ve zcela jiné rovině, neboť v sobě žádnou volbu poškozené (užít či neužít kondom) nezahrnoval. Poškozená pouze poskytla požadovanou informaci, která sloužila výlučně pro rozhodování obžalovaného, aniž by ona sama dostala prostor k vyjádření svého stanoviska k použití kondomu. Ale i kdyby hypoteticky bylo možno její odpověď vykládat tak, jak činí obžalovaný, byla by nejpravděpodobněji motivována snahou nerozlubit utiskovatele. To platí tím spíše, že obžalovaný si již předtím venku na ní dvakrát vynutil nechráněnou soulož. Při ní byla rizika nákazy či otěhotnění naplněna, takže potřeba bariérové ochrany při dalším pohlavním styku významně poklesla.

Pokud poškozená zmiňovala, že obžalovaného měla kousnout do ruky, tak i zde je třeba brát v potaz konkrétní situaci, za jaké k tomu mělo dojít, i jaké to mělo být kousnutí – v jaké intenzitě, do jaké lokality ruky atd. Spektrum kousnutí může být velmi široké od krvácejících poranění s oddělenou tkání až po nějaké zcela bezvýznamné otlaky na kůži, které zmizí v řádu minut. Z toho, že na ruce obžalovaného žádné kousnutí nalezeno nebylo, proto nelze dovozovat, že poškozená si vymýšlela. Jde k dobru obžalovaného, že v projednávaném případě neuplatňuje liché námitky o nedostatečné obraně poškozené. Proto pouze obecně je třeba zmínit, že oběť nacházející se v určité situaci pochopitelně vždy vyhodnocuje své šance na obranu. Jinak se bude bránit útočníkovi rovnocenný soupeř. Jinak si bude počínat někdo, kdo je v obraně handicapován, ať už věkem, fyzicky, osobnostně, zdravotně, výzbrojí, momentem překvapení či jakkoli jinak. Při vědomí těchto specifík je třeba vzít v potaz, že počáteční obrana poškozené mohla být zbržděna či ovlivněna tím, že zaregistrovala nůž, který pro ni znamenal jiné rozložení sil, než jak se domnívala na počátku.

Soud má rovněž za prokázané, že u poškozené se rozvinula posttraumatická stresová porucha. Vyjádření znalce MUDr. Tučka pokládá soud za přesvědčivé, věrohodné, znalec vysvětlil, z čeho vycházel a na jeho závěrech nic nemění ani námitka, že tato diagnóza je opřena pouze o subjektivní stesky poškozené. Přestože u nemocí psychických je na rozdíl od těch somatických zmenšen prostor pro aplikaci exaktních metod, které umožňují zvážení, změření či vyčíslení relevantních hodnot, neobstojí, že by psychiatrická diagnostika – a tím méně znalecká – stála pouze na tom, co pacient sděluje. Lékař, který diagnostikuje takovéto onemocnění (a tím spíše soudní znalec) má k dispozici daleko více vstupních informací, než jenom explorační pacienta. V trestním řízení je to spisový materiál, který obsahuje výpovědi rodinných příslušníků, informace týkající se školy, práce či různého jiného zázemí pacienta, takže znalec psychiatr pak samozřejmě může vyhodnocovat, jestli to, co ten pacient tvrdí, nachází odraz i v jiných sférách jeho života a projevuje se to v nich způsobem, který zaznamenává okolí. Tak tomu bylo i v tomto případě, kdy soud měl možnost slyšet matku poškozené, která popisovala, jak se prožité události projeví v následném životě poškozené – počínaje propadem školních výsledků, přes obavy z lidí (i jen z cestování autobusem), až po bloky v partnerských a rodinných vztazích a výhrady k vlastní osobě. Za nepravděpodobnou a nevěrohodnou má soud konstrukci, že poškozená by se rozhodla předstírat symptomy posttraumatické stresové poruchy. Jednak zde opět vyvstává otázka motivu pro takové předstírání. A jednak soud nevěří, že – obecně vzato – by takové předstírání bylo dlouhodobě udržitelné po dobu několika měsíců ve škole, v práci, v rodinných a partnerských vztazích či jakýchkoli jiných oblastech života, aniž by tzv. herec nevypadl z role. Soud proto nepochybuje, že posttraumatická stresová porucha u poškozené propukla záhy po činu, trvala ještě k 27.03.2015 a vyžádá si další následné léčení v řádu 6 měsíců.

Soud také dospěl k závěru, že obžalovaný poškozené odcizil 200 Kč z peněženky. Obžalovaný to sice popírá, ale soud nenachází žádné jiné vysvětlení, jak by se z peněženky poškozené měla tato v podstatě bagatelní finanční částka ztratit. Poškozená uvedla, že věděla, že tyto peníze před zážitky s obžalovaným v peněžence měla, po návratu od něho jí tyto peníze scházely. Soud nevidí důvod, proč by si toto měla poškozená vymýšlet, zvláště v situaci kdy to není primární tvrzení, ale je to v podstatě marginálie, která se přidružuje k hlavnímu závažnému deliktu. Soud nezastává názor, že by zde byl prostor pro aplikaci zásady in dubio pro reo (v pochybnostech ve prospěch obžalovaného). Ta připadá k použití tehdy, kdy existuje více kvalitativně rovnocenných variant skutkového děje. Zde ovšem soud kvalitativní rovnocennost variant nespatřuje, a má za nejpravděpodobnější a nevěrohodnější právě tu variantu, kterou popisuje poškozená, zatímco úvahy, že tyto peníze vzal někdo jiný někdy jindy, nějak jinak, jsou veskrze mlhavé a časově i technicky obtížně proveditelné.

PRÁVNÍ KVALIFIKACE

Zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. c), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku se dopustí ten, *kdo jiného násilím a pohrůzkou násilí donutí k pohlavnímu styku, uvedený čin spáchá souloží a se zbraní a takovým činem způsobí těžkou újmu na zdraví*. Obžalovaný si v projednávaném případě vynutil na poškozené opakovaně soulož, to za použití zbraně – nože i pohrůžek usmrcením umocňovaných předchozím užitím nože. V důsledku tohoto jednání došlo u poškozené k závažnému psychickému onemocnění, a to posttraumatické stresové poruše. Toto onemocnění podstatně zasahuje řadu sfér života poškozené a znesnadňuje jí dosud běžné vedení života (studium, komunikace s třetími osobami, trávení volného času). Z tohoto pohledu jde jistě o *vážné* onemocnění ve smyslu § 122 odst. 2 tr. zákoníku. Současně jde o onemocnění dlouhodobého charakteru, které poškozeného omezuje v běžném životě po dobu přesahující šest týdnů [což je hranice pro kategorizaci onemocnění pod *delší dobu trvající poruchu zdraví* dle § 122 odst. 2, písm. i) tr. zákoníku].

Informace o psychických následcích událostí ohrožujících život, zdraví a bezpečí jedince jsou obecně dostupné, pravidelně se objevují v médiích, knižní i filmové produkci, jsou součástí vzdělávacího procesu i zkušeností získávaných v průběhu dospívání a výchovy v rodinném prostředí i cestou působení společenských vazeb. Obžalovaný nežije v informačním vakuu a vzhledem ke svému věku si alespoň v hrubých rysech dokázal představit, že vystaví-li poškozenou velmi invazivnímu zásahu do její intimity a svobody rozhodování v sexuální oblasti, může to pro ni znamenat těžké trauma, které v její psychice zanechá hluboké stopy. Primárním záměrem obžalovaného nebylo působit negativně na psychiku poškozené, obžalovaný ovšem věděl, to jí svým počínáním může přivodit, a bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že se u poškozené takové psychické onemocnění nerozvine. Obžalovaný proto nese zavinění i na těžším následku, který nedbalostně přivodil jako doprovodný projev svého cíle.

Soud proto u obžalovaného shledal za naplněny všechny znaky zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), c), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku.

Přechinu krádeže podle § 205 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. zákoníku se dopustit ten, *kdo přisvojí si cizí věc, kterou měl jiný při sobě, tím, že se jí zmocní a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen*. Obžalovaný se v dané věci zmocnil peněz z peněženky poškozené, která byla v její kabelce odložené v místnosti, kde poškozená byla a měla svůj majetek stále na dosah a pod (byť okolnostmi limitovaným) dohledem. Takto si obžalovaný počínal, přestože 11.10.2013 (datum právní moci předchozího rozhodnutí) byl za krádežní jednání odsouzen.

TREST

Obžalovanému bylo nutno ukládat trest úhrnný, protože byl odsuzován za dva trestné činy, byť jeden byl veskrze marginální a takřka bezvýznamný ve světle toho prvního hlavního trestného činu.

Soud vzal v potaz, že obžalovaný se dopustil stíhaného jednání ve zkušební době podmíněného odsouzení, tedy v době, kdy měl zvlášť intenzivně dbát na to, aby se vyvaroval jakéhokoliv protiprávního jednání, a tím spíše trestné činnosti. Navíc bylo třeba přihlídnout i obecně k jeho trestní minulosti obžalovaného a k tomu, že oba jeho předchozí skutky (odsouzení může být zahlazeno, ale skutky trvají) v sobě zahrnují násilný prvek. V prvním

případě šlo o líbání a osahávání dívky, která si to nepřála, v druhém případě byl násilný aspekt při uchování ukradené finanční hotovosti. To jsou okolnosti, které svědčí o ochotě obžalovaného používat násilí k prosazování svých zájmů.

Dále bylo třeba zohlednit specifika nyní stíhaného jednání. Obžalovaný si vyhlédl oběť, která nezavdala naprosto žádnou příčinu k tomu, aby se oběť měla stát. Vybral si dívku, která se chystala vstoupit do vlastních domovních dveří, která ho nijak neprovokovala, nebyla vyzývavá, koketní, nevysílala žádné signály, které by si obžalovaný mohl vykládat jako zájem o svou osobu. Druhá věc je, že obžalovaný tuto dívku po dobu sedmi hodin držel v permanentní nejistotě a strachu z budoucích událostí, který narůstal vždy při aktuálním sexuálním vybuzení obžalovaného. Obžalovaný ji vedl liduprázdnou končinou podél řeky kamsi do polí, což v ní v kombinaci s použitím nože, vynuceným sexem a řečmi obžalovaného, vyvolávalo samozřejmě strach o vlastní zdraví a život (poškozená to i popisuje). Potom ji odvedl do bytu, kde ji v podstatě vystavuje podmínkám uvězněného otoka vydaného všanc agresorovi. To je opět velmi náročný prvek na zpracování lidské psychiky. Takové počínání nelze srovnávat s „jednoduchým znásilněním“, které se odbude během pár minut, po nichž se oběť vymaní z moci útočníka.

Popsané okolnosti by vedly soud k úvahám o trestu v horní polovině, ne-li poslední čtvrtině zákonného rozpětí, které činí pět až dvanáct roků odnětí svobody.

Na druhé straně však soud vzal v potaz, že pan obžalovaný se alespoň k části jednání postavil korektně, doznal se k němu a vyjádřil nad ním i lítost. Tu sice zčásti zpochybňují jeho měnící se postoje k poškozené (tu obžalovaný označoval nevybíravými výrazy, aby to vzápětí bral zpět), nedevalvují ji však, a soud proto jeho lítost zohlednil jako polehčující okolnost. Dalším momentem, který svědčí ve prospěch obžalovaného, bylo to, že nevedl svého obhájce k uplatňování zaslepeného a agresivního přístupu k výslechu poškozené. Není neobvyklé, že obhajoba sahá k prostředkům, které jsou sice dovolené (obžalovaný se smí hájit, jak uzná za vhodné), ale často nekorektní. Takto jsou vedeny snahy skandalizovat oběť, její vyjádření jsou komentována teatrálními jízlivými připomínkami směřujícími k jejímu znevěrohodnění, a je na ni vyvíjen tlak směřující takřka až k obrácení rolí škůdce a poškozeného. K ničemu takovému se obžalovaný neuchýlil, což má soud za oceněnihodné, svědčí to zároveň i o jisté jeho sebereflexi a tom, že svého činu zřejmě skutečně lituje.

Tato pozitivita přiměla soud, aby sestoupal z oné poslední čtvrtiny zákonného rozpětí, a obžalovanému uložil trest mírně nad polovinou trestní sazby. Zmíněné klady se odrazily i ve výroku o způsobu výkonu trestu odnětí svobody. Soud obžalovaného zařadil do věznice s mírnějším režimem, než kam by náležel při striktní aplikaci zákona.

Vedle tohoto trestu pak soud uložil propadnutí otevíracího nože, který byl zajištěn. Jak zmíněno již výše, má soud za prokázané, že se jednalo o nůž obžalovaného. Jednak se nůž našel v místě, které bylo označeno jako místo, kde poškozená byla nucena k druhému pohlavnímu styku, a jednak se na tomto noži našly genetické stopy poškozené. Obě spolehlivě identifikuje zajištěný nůž jako nůž použitý při znásilnění.

NÁHRADA NEMAJETKOVÉ ÚJMY

Soud přiznal poškozené z požadovaného milionu Kč částku 617.304Kč. Ta se skládá z bolestného ve výši 17.304 Kč a z náhrady jiné nemajetkové újmy ve výši 600.000 Kč.

Výpočet bolestného vychází z metodiky Nejvyššího soudu, která v kooperaci s nejrůznějšími odbornými pracovišti a odbornými lékařskými společnostmi zpracovává ohledně bolestného katalog bodového ohodnocení jednotlivých zdravotních změn. Dále pak vychází z toho, že hodnota jednoho bodu by se měla odvíjet z 1% průměrné měsíční mzdy stanovené za předcházející rok na přepočtené na počty pracovníků v národním hospodářství. Soud nedospěl k závěru, že by našel nějakou lepší metodiku a že by neměl použít metodiku Nejvyššího soudu.

Při použití této metodiky znalec Tuček v doplňku svého posudku konstatoval, že bodové ohodnocení bolesti, která souvisí se samotným onemocněním psychickou nemocí – posttraumatickou stresovou poruchou poškozené, odpovídá 69 bodům. Toto onemocnění se rozvinulo v roce 2014 a kalendářním rokem rozhodným pro stanovení průměrného výdělku je rok 2013. V něm činila průměrná měsíční mzda zaměstnanců v národním hospodářství 25.078Kč, a 1% z ní představuje 250,78Kč. Bolestné pak odpovídá výpočtu 69 bodů krát 250,78Kč.

Soud dále dospěl k závěru, že v projednávaném případě došlo k újmě na přirozeném právu poškozené dle §§ 2956, 19 a 81 zák. č. 89/2012 Sb. (dále jen NOZ) – právo na ochranu osobnosti, života, zdraví. Tato nemajetková újma se dle § 2951 odst. 2 NOZ *odčiní přiměřeným zadostiučiněním, které musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy. Podle § 2957 NOZ musí být způsob a výše přiměřeného zadostiučinění určeny tak, aby byly odčiněny i okolnosti zvláštního zřetele hodné. Jimi jsou úmyslné způsobení újmy, zvláště pak způsobení újmy s použitím lsti, pohrůžky, zneužitím závislosti poškozeného na škůdci, násobením účinků zásahu jeho uváděním ve veřejnou známost, nebo v důsledku diskriminace poškozeného se zřetelem na jeho pohlaví, zdravotní stav, etnický původ, víru nebo i jiné obdobně závažné důvody. Vezme se rovněž v úvahu obava poškozeného ze ztráty života nebo vážného poškození zdraví, pokud takovou obavu hrozba nebo jiná příčina vyvolala.*

Soud přitakal poškozené, že je namístě poskytnout jí určitou finanční satisfakci. Není pochyb, že u poškozené došlo k závažnému zásahu do jejích osobnostních práv, do práva na svobodu rozhodování v sexuální oblasti. Snížení důstojnosti poškozené, která byla velmi agresivně donucena k něčemu, o čem nestála, a vystavena přitom bezprostřední obavě o život a zdraví, i sekundárnímu strachu z nákazy pohlavně přenosnou chorobou, je nepochybně značné. Jde o takovou újmu, u níž lze spolehlivě dovozovat, že takový zásah by jako závažnou újmu pociťoval v podstatě každý. Z tohoto pohledu jsou splněny podmínky pro úvahy, že tato újma by měla být saturována přiznáním její finanční náhrady, a že nelze vystačit jen s nepeněžním zadostiučiněním. Za takové zadostiučinění snad lze do jisté míry pokládat jen odsouzení pachatele, tento počín však není nadán schopností plnit vůči poškozenému reparační (náhradovou) funkci.

Kritéria pro stanovení peněžního zadostiučinění rozvedená v citovaném ustanovení § 2957 NOZ nejsou tak pregnantní, aby šlo toto zadostiučinění vypočítat nějakou matematickou operací z exaktních vstupních hodnot jako v případě bolestného. Tato kritéria lze členit na dva aspekty. Prvým je *závažnost* vzniklé újmy a druhým *okolnosti*, za kterých došlo k porušení přirozeného práva.

Závažnost újmy, jak vyplývá i z výroku o vině, rozhodně není bezvýznamná. Poškozená utrpěla těžké poškození psychického zdraví, které navíc ještě není v současné době ani doléčené. Kromě toho je zde jistá pravděpodobnost, že si do budoucího života zřejmě

ponese nějakou – přinejmenším podvědomou – zátěž toho, čemu byla vystavena. Tato zátěž nemusí dosahovat medicínsky diagnostické intenzity, nicméně může (a pravděpodobně bude) poškozené významně znesnadňovat život. To platí tím spíše, že jde o mladou dívku na počátku své partnerské a sexuální kariéry. Aniž by tím chtěl soud snižovat škodlivost zásahů do přirozených práv zralejších jedinců, je samozřejmě rozdíl, pokud je takovému traumatu vystavena osoba, která již má určité životní zkušenosti a umí se nějakým naučeným způsobem vypořádávat s ranami osudu, oproti devatenáctileté dívce, která je na počátku životní dráhy a životních zkušeností k zpracovávání traumat má minimum.

Další věc je, že jednání, jemuž byla poškozená vystavena, je nepochybně stigmatizující záležitost. To, že byl někdo znásilněn, na něho nepochybně nepříznivě dopadá nejen samotným skutkem, ale i tím, že oběť se hrozí toho, zda se to dozví její okolí a jak na to bude reagovat. To pak může sekundárně zasahovat do dalšího životního komfortu a vést k obavám, úzkostem a dalším rozhodně nikoli příjemným pocitům.

Třetí prvek závažnosti újmy je lépe hmatatelný a zřetelný. Poškozená i její matka se zmiňují, že možná vyvstane nutnost změnit bydliště či dokonce hledat nové zázemí v jiném městě. To má soud v daném případě za akceptovatelné, protože k prvnímu útoku došlo v podstatě před okny bytu, takže poškozená si prožité trauma připomíná dnes a denně, kdy musí procházet místem, s nímž má spojeny bolestné vzpomínky. Nemůže tedy uplatnit běžné mechanismy obrany lidské psychiky, že se bude vyhýbat situacím evokujícím jí otřesné zážitky. I v tom je její pozice jistě ztížena.

Okolnosti, za kterých došlo k zásahu do přirozených práv poškozené, jsou poměrně hroživé a je to to, co již zaznělo výše. Je to zcela záměrný, poměrně intenzivní útok za použití zbraně, během něhož se poškozená bála o život. Útok vedený na oběť, která se nechovala nijak rizikově a nezavdala k němu žádnou příčinu, což poškozenou připravuje o jistotu, že zachová-li v budoucnu patřičnou míru opatrnosti, nemusí se obdobné situace obávat. Významná je také délka tohoto útoku a opakovaně gradující fáze agrese, což je parametr, který se vymyká běžným případům a blíží se počínání únosců či jiných pachatelů dlouhodobě omezujících svobodu oběti.

Posledním aspektem, který vzal soud v potaz, je zásada proporcionality, která zohledňuje především majetkové poměry osoby, která má být k náhradě nemajetkové újmy zavázána. Obžalovaný je v současné době nemajetnou osobou, bez stálého zaměstnání a s vyhlídkou na výkon trestu, v němž jeho možnosti výdělků budou i při jeho zařazení do věznice s nejmírnějším režimem výrazně omezeny.

Z popsanych důvodů nebylo poškozené vyhověno v celém jejím požadavku na zaplacení 1.000.000 Kč, ale tento nárok byl snížen na 600.000,- Kč, která dle názoru soudu plně odpovídá všem shora popsaným parametrům kauzy. I částka 600.000,- Kč bude nepochybně pro obžalovaného velikou zátěží při startu do dalšího života, na druhou stranu si však musí uvědomit, že i pro poškozenou bude velmi složité vypořádat se s tím, čemu byla vystavena a co v zásadě žádné peníze rozhodně nemohou plně saturovat či uvést do původního stavu. Přiznání zmíněné sumy tak představuje vyvážený a reálně dosažitelný kompromis mezi konkurujícími si zájmy obžalovaného na straně jedné a poškozené na straně druhé. Pokud poškozená požadovala částku vyšší, tak byla se zbytkem nároku odkázána na občanskoprávní řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do osmi dnů od jeho doručení prostřednictvím soudu podepsaného k Vrchnímu soudu

v Praze (§ 248 odst. 1 tr.ř., § 252 tr.ř.), a to ve trojím vyhotovení.

Státní zástupce tak může učinit pro nesprávnost kteréhokoli výroku, obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci, poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody. Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo chybí (§ 246 odst. 1 tr.ř.).

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Státní zástupce tak může učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce (247 odst. 2 tr.ř.)

Odvolání musí být ve shora uvedené lhůtě také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo. Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává, byť i zčásti, ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy (§ 249 odst. 1, 2, 3 tr.ř.).

Podle § 228 odst. 4 tr.ř. byl-li poškozenému alespoň z části přiznán nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, má poškozený možnost požádat o vyrozumění o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Žádost poškozený podává soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Odvolání nemůže úspěšně podat ten, kdo se jej již jednou vzal.

V Českých Budějovicích dne 23.04.2015

Předseda senátu:
Ondřej V í t ů , v.r.

Za správnost vyhotovení:
Monika Vlachová